Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX, ЧИСЛО 17. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СУБОТА, 22-го СІЧНЯ, 1921.

VOL. XXIX, No. 17. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, JANUARY 22, 1921. — THREE CENTS

Фабриканти одежі хочуть зломати робітничу юнію.

ПОЗИВАЮТЬ ЮНІЮ О ПІВ МІЛІОНА ДОЛЯРІВ ВІДШКОДОВАННЯ.

НЮ ЙОРК, 21. січня. — Кловдінґ Менюфекчерерс Асосіейшен оф Ню Йорк внесла вчера позов проти робітничої юнії Амалґамейтид Кловдінґ Воркерс і домагається в ньому розвязання юнії, судового наказу на перерванне страйку та відшкодовання в сумі пів міліона долярів.

Позов має 130 сторін друку, подає історію робітничої юнії і старається виказати, що юнія має на ціли не оборону робітничих інтересів законними способами, але перебранне власности фабрикантів на робітників. Позовники кажуть, що така політика зміряє до перевороту теперішного суспільного, політичного та економічного ладу та заведення на його місце панування робітників. Вони обжаловують також юнію, що вона вела боротьбу насильними средствами, покористовуючися часто підчас страйків побиванням страйколомів.

Робітнича юнія Амалґамейтид Кловдінґ Воркерс оф Ню Йорк має коло 170.000 членів, котрі роблять переважно по фабриках міст Ню Йорк та Рочестер.

РЕЗОЛЮЦІЯ БОРИ ПРО РОЗБРОЄННЄ ІДЕ ДО СЕНАТУ.

ВАШИНҐТОН, 20. січня. — Комітет Сенату для Заграничних Справ приняв нині прихильно резолюцію сенатора Бори про зменченне морських сил і переслав її під обради сенату. В резолюції пороблено дві важні зміни: наперед постановлено зчеркнути пропозицію зменчити фльоту о 50 процент; а дальше постановлено, щоби постанови конференції межи Злученими Державами, Англією та Японом в справі зменчення морських зброєнь зроблено основою спеціяльного межинародного договору межи тими державами.

Резолюція постановляє, що сенат просить президента Злучених Держав, щоби він, коли се не противиться публичному інтересови, повідомив правительства Англії та Япону, що правительство Злучених Держав готово сейчас взяти під розвагу справу зменчення морських зброєнь, в тій цілі, щоби як найскорше заключити з тими краями межидержавну умову, на основі котрої правительства Злучених Держав, Англії і Япону зобовяжуться зменчувати через пять літ свої пляни морських зброєнь до такого степення, на який сі три держави згодяться.

Друга резолюція радить Конґресови Злучених Держав приступити відразу до значного обкроєння морських зброєнь.

РОБІТНИКИ І УРЯДНИКИ ҐАЗОВОЇ КОМПАНІЇ УКЛАДАЮТЬ ПЛЯН ЩОБИ РОБІТНИКИ МАЛИ ГОЛОС В РОБІТНИЧИХ СПРАВАХ ФАБРИКИ.

ШИКАҐО, 20. січня. — Зібралася тут нині „конституційна конвенція" робітників та менаджерів фабрик, котра має на ціли виробити плян демократичної управи в Пінел'с Ґес, Лайт енд Ковк Ко.

В конвенції бере участь 55 делеґатів, вибраних австралійським способом голосовання робітниками і 55 делеґатів, вибраних зарядом компанії. Ціль конвенції: виробити „конституцію" для заряду фабриками згаданої компанії, на основі котрої робітники мали-б мати рівний з властителями голос в полагоджуванню усіх питань, що дотикаються відносин робітників до компанії, таких як робітнича заплата, години праці і умови праці.

Покищо подібний плян робітничої репрезентації в заряді фабрики або так звану „систему спільної ради" (джойнт кавнсил систем) заведено в яких 300 фабричних та купецьких предприємствах.

(„Австралійський спосіб голосовання" — Острелієн Белот — се такий спосіб голосовання, при котрім голосуючий при вході до будки голосовання дістає картку голосовання, на котрій видрукувано імена всіх кандидатів всіх партій; голосуючий входить до будки і там тайно і свобідно зазначує кандидатів, на котрих він хоче голосувати. Називають сей спосіб австралійським тому, що його насамперед заведено в Австралії).

ВЕРТАЮТЬ ДО ДАВНИХ СИСТЕМ ПРАЦІ: ПРИВЕРТАЮТЬ „ПІС ВОРК".

ШИКАҐО, 20. січня. — Ню Йорк Сентрал Рейлвей повідомила Робітничу Раду Злучених Держав, що зелізниця мусить вернути до „піс ворк", бо інакше зелізниці можуть побанкротувати. Уряд зелізниці каже, що направа помпи коштує тепер одинайцять годин роботи, тоді як її направлялося при „піс ворк" за пять годин. Порівнуючи виріб з 1917. року з виробом в 1920. році, виказує, що за той час число годин праці збільшилося о 52 процент, тоді як сума виробу збільшилася всего о 14 процент.

ПОПРАВА В ШОВКОВІМ ПРОМИСЛІ.

МИДЕЛТАВН, Ню Йорк, 20. січня. — Дві фабрики почали тут на ново робити повний час. Заряд каже, що найгірші часи застою вже проминули.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАНТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

УКРАЇНСЬКА ПРИВАТНА ҐІМНАЗІЯ В СНЯТИНІ, ГАЛИЧИНА, ПРОСИТЬ ЗЕМЛЯКІВ О ПОМІЧ.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ, ЕМІҐРАНТІВ ІЗ СНЯТИНЩИНИ.

Невеселі вісти доходять тепер до Вас із поневоленого Рідного краю. Та ось із проміж невеселих вісток шлеться до Вас й одна відраднійша! І то з Ваших рідних сторін, із Снятинщини! В боротьбі за кращу долю прибула одна твердиня в Ваших рідних сторонах. Із початком цього шкільного року заснував „Кружок Українського Педаґоґічного Товариства" приватну українську реальну ґімназію в Снятині.

Всі ми розуміємо, як велике значінне має для нас рідна школа, всі ми розуміємо клич: „В рідній школі наша будуччина!" Так коли в наших руках буде виховання нашої молоді, цеї надії нашої, тоді ніякі вороги нам не страшні! Тому великої ваги для нас кожда нова рідна школа! Та щоб удержати школу в нинішних важких і дорогих часах — потреба великих фондів. А тяжко, дуже тяжко нам їх тут у старому краю зруйнованім, горем битим зібрати — зібрати тільно, кілько потрібно, щоб школа могла як слід розвиватися! Тому звертаємося до Вас, Брати й Сестри наші на вольній землі Вашинґтона, уродженці Снятинщини! Поспішіть із помічю в нашому народньому ділі. Вам не важко прийдеться відложити одного доляра раз у місяць на українську школу в Ваших рідних сторонах, на ґімназію в Снятині. Зберіться всі, кілько вас є, на нараду, наложіть на себе хоч невеличкий місячний податок на нашу ґімназію, виберіть із поміж себе комітет, який збиравби цей податок і пересилав нам що місяця. Ми богато не жадаємо: 20—30 долярів місячно — й нам буде вже велика поміч! Гроші просимо пересилати через „Земельний Банк у Львові, Підвале 7" із виразним зазначенням, що це на ґімназію в Снятині.

Просимо Вас в імени цеї дітвори, що жадна науки й просвіти згуртувалася в нашій ґімназії, не відмовте нам своєї помочі! Ця дітвора памятати-ме усе своє життя на Ваше добродійство для неї й тямити-ме, що цим наложили Ви на неї святий обовязок праці труду й посвяти для Рідного Народу, для Рідної Ккраїни.

Просимо заразом не гаятися з помічю а зараз тільки цей голос дійде до Вас зібратися й порішити справу! Бо чим скорше прийде Ваша поміч, тим певнійший, тим кращий розвиток буде нашої школи. Два рази дає, хто скоро дає!

Снятин, в грудни, 1920.

Володимир Левицький,
голова Кружка Укр. Педаґ. Товариства в Снятині.

Др. Клавній Білинський,
уп. реальної ґімназії.

(Печать).

З ПОЛЬЩІ.

Польське бюро пропаґанди, яке веде віцепремієр Дашинські, коштувало досі Польщу 85 міліонів марок. Є се буджет за 6 місяців. Сам диспозиційний фонд Дашиньского виносив 24,054.000 марок. Урядники бюра у самій Варшаві діставали місячної платні по 16.500 марок, а сотки тисяч і міліони брали спеціяльні висланники за кордоном. Крім закордонної пропаґанди, ведено також внутрішню пропаґанду через пресу, яка коштувала 5,000.000 марок. В польському соймі є обурення на се витрачуванне гроший і підносяться голоси за звиненнєм сього інтересу.

Димісія Дашинського.

Віцепремієр польського уряду Дашинський подався уже дефінітивно до димісії. З сеї нагоди премієр Вітос вислав до нього письмо, в якому жалує, що він уступає в тяжкому для Польщі часі. Дашинський був на авдієнції у Пілсудського, а відтак виїхав до Кракова. Варшавські часописи пишуть, що польські соціялісти вищофали Дашинського тому, щоби мати розвязані руки перед виборами до сойму.

В справі додержання зобовязань зелізничниками,

кі дав польський уряд що до поправи їх положення, вніс інтерпеляцію у варшавському соймі посол Морячевські, який домагається додержання сих зобовязань.

МОСКВА ВЗИВАЄ ДО БОЙКОТУ ЕСПАНСЬКИХ ВИРОБІВ.

ЛОНДОН, 20. січня. — Екзекутивний комітет „ретього інтернаціоналу" в Москві оголосив поклик до робітників усіх країв, домагаючись від них, щоби бойкотувала еспанські продукти.

Подає се бездротна депеша з Москви. Сей апель видано, як говориться в депеші, з причини переслідування робітників в Еспанії.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ГЕМТРЕМК, МИШ., ЗАЧАЛА ЖИВУ АКЦІЮ ДЛЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ.

(Допись „Свободи").

Hamtramck, Mich., Jan. 18, 1921.

Невдача геройського подвигу українського народу в боротьбі за свою самостійність, великі промахи наших передових людий в політиці і господарці народнім добром, прибили були цілком народнє життє нашої громади в Гемтремк, Миш., на довший час.

Замісць колишньої рухливости запанувала апатія, байдужність, зневіра у власні сили, цілковитий занепад почуття обовязку, майже якась відраза до всього, що своє, рідне, питоме, українське. Всі заходи сильнійших одиниць розбивались без найменьшого хісна. Поклики в пресі, про розвагу і видержаннє в завзяттю, про несенне помочі сиротам, котрих батьки клали свої голови за українську справу, проходили незамітно.

Здавалося, що ся на вскрізь чутлива душа українського робітника заумерла цілковито.

На щасте, се не була смерть, лишень часовий занепад, часовий біль душі, по причині кривди, яку заподіяно йому і його народови.

Час гоїть рани (як каже пословиця). Українська громада в Гемтремк, Миш., зрозуміла, що так далі іти не може. Почасти зачинає народнє життє оживати знову.

Дня 26. грудня, 1920. співацьке товариство імени Котляревського відіграло штуку „Запорожський Клад", а чистий дохід призначено на поміч потребуючим в старім краю.

Завдяки Зарядови Української Хати, який галю на представленне дав даром, **чистий дохід був 100 долярів, які вислано до Земельного Банку Гіпотечного у Львові.**

Се був перший щасливий крок наперед, бо вже на 2-го січня с. р. **о. Строцький** в порозумінню з предсідателями кількох товариств, скликує віче.

Не буду писати про хід віча ані про промови. Говорили не високовчені (патентовані) бесідники але таки самі робітники, які потрафили вкінці промовити і збудити вспівчуттє, викресати іскру любови і пошани до найкрасших а найнещасливійших синів українського народу, котрі лягли на полі боротьби або коротають своє життє по ляцьких тюрмах і по габорах на чужині.

Результат був сей, що **зібрано 200 долярів готівкою а понад 400 декляровано.** Готівку поручено нововибраному комітетови вислати негайно на руки Горожанського Комітету у Львові.

Коли зважити теперішне безробіттє, то треба сказати, що мило було дивитися, як наші браття, мимо тяжкого безробітного часу, давали і деклярували навіть по більшій сумі.

Варта зазначити, що межи деклярантами на суму 50 долярів було імя о. Строцького. Ми робітники призвичаїлись уважати священика за людину, яка лишень бере, а тут сим разом було інакше. Значнійша жертва з його сторони зробила не тільки добре враженне на присутних, але можна його поставити і за примір другим священикам. Колиб наші духовні панотці в кождій справі замісць пустих слів і ділом показали свою любов до меньших братів, меньше лиха було би по громадах а і самі священики мали би більшу пошану в народі. Можна сподіватись, що наша громада по так довгім застою піде тепер скорим кроком до мети, яку показали нам наші брати в старому краю, і не дасться випередити в збиранню жертв жадній громаді в Америці.

Лубянецький.

Краків опинився без угля.

Президія міста заявила, що коли не прийдуть транспорти, то в понеділок рано стане електрівня. Нема навіть угля на домашні потреби, бо в протягу 8 днів не прийшов ні один вагон. А угля для міста зареквірувало війско.

З ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ.

З ТЮРМИ В СТРИЮ.

Львів, дня 26. грудня, 1920.

В тюрмі в Стрию сидить понад дві сотки українських вязнів, в тому велике число жінок. Всі вони обжалувані за § 58 к. з. (зрада стану). Сидять уже третій місяць та очікують своєї долі.

Їх положеннє є дуже тяжке. З браку місця сидять вони купою в келіях, в яких сидять також ріжні бандити. Жінок саджають разом з проститутками.

Їду дістають вони дуже лиху та недостаточну. На неї складаються переважно бараболяні „зупки", капусняки і т. п., а два рази в тиждень так званий „росіл" і маленький кусничок мяса. Хліба дістається обмаль, чвертку, десь коло 18 дека.

Переслухання ідуть страшно поволи. Люде чекають і чекають на переслухання та на вислід своєї долі — так, або инакше.

ЛЯХИ ВИДУМУЮТЬ „УКРАЇНСЬКІ ЖОРСТОКОСТИ"

Видають книжку про українські „окруценьства" в Галичині.

ЛЬВІВ, 25. грудня, 1920. — Комісія польського „сейму" для провірення „українських жорстокостий" приняла до відома рахунковий звіт предсідника Заморського, затвердила начерк буджету на будуче, порішила оголошенне в окремій книжці вислідів своєї праці та уповажнила д-ра Гальбана і Заморського порозумітися з професорами львівського університету в справі оброблення предмету (от якими студіями займаються польські професори львівського університету!). Акти, що відносяться до сього предмету, порішено оправити і зложити в Академії Наук в Кракові. Публікація має обняти 3000 примірників, з яких по одному одержать публичні бібліотеки і польські архіви. Останнє засіданнє комісії має відбутись у Львові, де находиться бюро комісії для розсліду „українських жорстокостий". По покінченню приготовляючої праці, комісія приступить до видання книги".

Так виглядає комунікат польської комісії для провірення „українських жорстокостий".

В ЧАСІ ЗАВОРУШЕНЬ В ІНДІЇ АНГЛІЙЦІ ЗМЕНЬШУЮТЬ ТАМОШНІ ВІЙСКОВІ ЗАЛОГИ.

ЛОНДОН, 20. січня. — Телеґрама бюра Райтера подає таку вістку з Делі, в Індії:

Постанова правительства увільнити з війска 12 полків кавалерії і 30 полків піхоти індійського (ґіндуського) війска викликала тут невдоволеннє.

Через сю постанову буде звільнених з війскової служби около 80.000 мужви (Ґіндусів) і 2.500 офіцирів (Британців при кінці марта сього року.

Сподіваються, що армія в Індії буде зменьшена також через висилку двох британських кавалерійських батальонів і чотирох британських піхотних батальонів до Англії.

Сю постанову в Індії принято із здивованнєм, особливо з огляду на теперішні неспокої в Індії та небезпеку наїзду на її територію.

ШВЕЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПРИЗНАТИ СОВЄТСЬКОЇ РОСІЇ.

Але рада би навязати з нею торговельні зносини.

СТОКГОЛМ, столиця Швеції, 20. січня. — Шведське правительство постановило допустити Кершенцева яко голову російської місії, яка має переговорювати умову для справ виміни товарів між Росією і Швецією.

В шведськім парляменті (Рікстаґ) соціялісти настоювали за признанием совєтського уряду і навязанием зносин із ним. Але ґраф Вранґель, шведський міністер закордонних справ, заявив, що хотяй в засаді правительство Швеції хоче навязати торговельні зносини з Росією, але покищо ще не прийшов час для навязання з нею дипльоматичних зносин.

Політика нового уряду Франції.

НОВИЙ ПРЕМІЄР ФРАНЦІЇ ДОМАГАЄТЬСЯ, АБИ НІМЕЧЧИНА РОЗОРУЖИЛАСЬ І ПЛАТИЛА ВІДШКОДОВАННЄ.

Не хоче мішатись до справ Росії, але не позволить їй нападати на союзні краї.

ПАРИЖ, 20. січня. — Арістід Бріян, новий премієр Франції предложив сьогодня свою міністерську програму перед палатою послів французького парляменту для одобрення.

По його програмі посли стали виголошувати промови з приводу сеї програми.

Новий премієр мусів слухати 4 години ріжних поучень і упімнень з усіх сторін палати, якою дорогою йому іти, коли хоче числити на підперте і співділанне палати послів.

При кінці сеї 4-годинної балаканини посли чулися вже дуже змучені і засіданнє відложено до пятниці. В пятницю, сподіваються, Бріян дістане значну більшість голосів при голосованню над довірем для нього. Але та більшість є із застереженями, що він не піде проти поучень і осторог послів ріжних напрямів і ріжних поглядів та ріжних вимог і ріжних програм.

Бріян у своїй декляраці сказав, що він виможе на Німеччині, аби платила відшкодованне. Нехай розоружиться і гроші сплатить у відшкодованню.

Премієр Бріян каже, що він не хоче уживати війскової сили до спонукання Німеччини, аби виконала свої зобовязання, але запевняє, що Франція спосібна сили ужити.

В справі Росії сказав, що Франція не буде мішатись до російських справ ані посилати до Росії французького війска, але не позволить, аби совєтські війска переходили границі союзників Франції і нападали їх.

Московські „дипльомати" ідуть з Америки.

Большевика Вайнштайна висилає американське правительство до Росії, а Бахметев, амбасадор Керенського, іде до нього до Парижа.

НЮ ЙОРК, 20. січня. — Міністер праці у Вашингтоні, Вилсон, видав розпорядок, щоби вислано з Америки радника російського совєтського бюра Григорія Вайнштайна.

Вайнштайн іде в сю суботу кораблем „Шведсько-Американської Лінії" „Стокголм", разом з „амбасадором" совєтської Росії Л. С. А. К. Мартенсом і другими його урядниками.

Причини депортовання радника Вайнштайна є такісамі що й причини депортовання „амбасадора" Мартенса.

Одною з причин був заміт зносин з російським совєтським урядом в справі змови для скинення американського уряду при помочі сили і насили.

В четвер виїхав з Ню Йорку до Парижа Борис Бахметев, „амбасадор" Керенського.

Він іде на конференцію до Парижа, яку скликав Александер Керенський, бувший премієр Росії, разом з Віктором Черновом, лідером соціялістів революціонерів і бувшим головою перших установчих зборів Росії, які Ленін розігнав при помочі війска.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association. Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid		Почтою, оплачено	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N J

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджиструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісь гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.
З Канади належить висилати гроші лише на г. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При вимїні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.
Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЦІНИ ОПАДАЮТЬ?

З усіх закутин Злучених Держав доносять про обнижуваннє цін на роботу. Межи донесеннями про обжниженнє часто попадають вістки про те, що робітничі юнії, місто сповняти свою задачу та боронити робітничої заплати силою зорґанізованих робітників, самі добровільно підписують з предприємцями нові умови на низшу робітничу заплату. З сего ясно виходить, що юнії чують, що загальне стремліннє в промислі сильнійше від їх організації.

Однаково очевидним є те, що обниженнє заробітної заплати мусить відбитися на житєвій стопі робітників. Коли робітнича сімя заробляє тепер менше, як вона заробляла давнійше, то ясно, що вона жити мусить гірше, як вона жила давнійше. Лише одно може вратувати її перед гіршим прожитком в порівнанню з попередним, а саме обниженнє цін на все те, що робітнича сімя споживає. Инчими словами, робітнича сімя може при обнижених зарібках жити так добре, як давнійше, тоді, коли ціни будуть падати не лише на те, що робітник продає, на його робочу силу, але й на те, що робітник купує на свій прожиток.

З тої причини оголошені недавно урядом обчислення про ціни є дуже цікаві. Іменно, Департамент Праці (міністерство праці) оповістило свої обчислення про підвисшуваннє цін в кільканайцять містах Злучених Держав. Порівнує він ціни, які платилося за їду, убраннє, мужеське та жіноче, за мешканнє, світло і опал, хатну обстанову і инчі мішані видатки. Порівнується стан цін в грудни 1914. року, то значить з послідним часом передвоєнних цін, з цінами в грудни кождого слідуючого року, кінчаючи на грудни 1920. року.

Возьмім з тої великої маси чисел лише числа, що порівнують ціни з грудня 1914. року та ціни з грудня 1920. року, ми бачимо значне повисшеннє цін. Та возьмім лише ті міста, де наші іміґранти живуть більшою кольонією.

Показується, що в місті Сан Франціско, в Каліфорнії, ціни в грудни 1920 року були о 85 процент висші понад ціни в грудни 1914. року. Се значить, що пересічно за те, що можна було дістати в грудни 1914. року за одного доляра, треба було в грудни 1920. року заплатити доляра і 85 центів.

В той самий спосіб пересічні ціни зросли:
в місті Портленд, в стейті Мейн, о 93 процент;
в місті Шікаґо, в стейті Илинойс, о 93 і пів процент;
в місті Балтімор, в стейті Меріленд, о 97 процент;
в місті Бостон, в стейті Месечузетс, о 97 і пів процент;
в місті Філаделфії, в стейті Пенсилвенії, о 100 процент;
в місті Ню Йорк, в стейті Ню Йорк, о 101 процент;
в місті Клівленд, в стейті Огайо, о 104 процент;
в місті Гавстон, в стейті Тексас, о 104 процент.

З тих чисел можна вносити, що за час від грудня 1914. року до грудня 1920. року ціни зросли менче-більше о 100 процент, то значить, робітник мусів в грудни 1920. року видавати два рази тілько на життє, що в грудни 1914. року.

Возьмім тепер якийсь близчий час, приміром грудень 1917. року. Отже числа, подані Департаментом Праці, виказують, що за тих три роки ціни росли так:
в місті Ричмонд, в стейті Верджинія, о 33 процент;
в місті Синсинаті, в стейті Огайо, о 34 процент;
в місті Сейнт Луис, в стейті Мезуре, о 35 процент;
в місті Кензас Сити, в стейті Кензас, о 39 і пів процент;
в місті Скрентон, в стейті Пенсилвенія, о 39 процент;
в місті Питсбурґу, в стейті Пенсилвенії, о 39 і пів процент.

З тих чисел виходить, що пересічні ціни зросли за три роки від грудня 1917. до грудня 1920. року менче більше о 35 процент.

Інакший образ представляється, коли взяти ще пізнійший час. Ось з порівнання пересічних цін в місяцю грудни 1919. року з пресічними цінами в місяцю грудни 1920. року виходить, що в декотрих містах ціни зросли:
у Філаделфії о 2 процент;
в Питсбурґу о 2 і пів процент;
в Клівленді о 4 і пів процент;
в Детройт о 5 процент.

Зате в других містах ціни почали вже падати:
в Бофало о пів процент;
в Ню Йорку о 1 процент;
В Сен Франціско о 1 і пів процент;
в Шікаґо о 3 і пів процент.

Ще цікавійший рух цін за послідного пів року, то є за час від червня 1920. року до грудня 1920. року. Тут всюди виказано обниженнє цін, хоч не всюди однакове. В Ню Орлінс, приміром, ціни понизилися пересічно лише о не цілі 4 процент, в Бостоні, Ню Йорку, Філаделфії і Клівленді о 6 процент; в Пітсбурґу, Дітройті, Портленді (Мейн) о 7 процент, в Бофало о 8 процент, а в Шікаґо та Портленд (Ореґон) о 10 процент. На загал можнаби сказати, що за час від червня до грудня 1920. року пересічні ціни спали на яких 5 процент.

Тільки говорить Департамент Праці. Тепер ми порівнаймо з тими числами обниженнє цін на роботу. Покажеться важний факт. Тоді як ціни на річи, конче потрібні на життє, опали лише о яких 5 процент, ціни на роботи опали богато більше. День за днем читається про знижки заплати робітникам і не бачиться межи тими знижками 5 процентової знижки: пересічна знижка виносить коло 12 і пів процент, тоді як частенько трафляється знижка о 25 процент. Значиться, ціни на роботу падуть богато скорше, як ціни на все те, чого робітникови треба на прожиток. Значиться, з усього, що нині люди продають, найбільше подешевіла людська праця. Значиться, з усіх людий, котрі тепер заняті творчою працею, найбільше погіршилися умови для того, що продає свою працю, себто для робітника.

ДОКИ ТОГО БУДЕ?

(З „Українського Скитальця", Ліберець, Чехословаччина, грудень, 1920).

Страшне положення полонених старшин і стрільців Укр. Галицької Армії у польськім таборі полонених в Тухолі, приневолює нас кількох звернутися до світа іменем всіх, і подати бодай слабий образець невиданих та нечуваних безправств, які тут діються

Вже підчас транспорту до Тухолі обходилися Поляки з нами в нелюцький та крайно некультурний спосіб. Вихід з вагонів був загалом заборонений, так, що навіть тілесні потреби мусіли ми заспокоювати у вагонах, в яких мусіло рівночасно сидіти і спати 40-50 душ. Вагони були весь час зачинені, їди не давано майже жадної, а о воді до пиття, чи миття ні думки. Що хвиля, так підчас подорожі, як і пізнійше в таборі, лайки „ти пся крев", „ти хаме", „ти к..ви сине", „шляк би цебе трафіл" і т. п., а також побої, чи то по лиці, чи голові, чи де попало. Полонені, як тепер в Тухолі, а які перебували вже ріжні полони, а підчас польського були в ріжних таборах, розповідають, що таких поганих відносин, як в таборі Тухоля, нігде не було.

Поміщення полонених не відповідне та прямо убийче для здоровля. Вікна повибивані, дверий нема, а підчас дощу ллється вода до середини. О печах та о паленню нема й мови Більшість полонених гола і боса. Накривал зовсім не має, а постіль, се голі дошки або прямо земля. Прохарчованнє зовсім недостаточне і невідповідне. Полоненим видаєся кінське мясо і то лихої якости та нераз і сумнівного походження, так, що були випадки, що полонені, хоч голодні як вовки, відмовлялися його приняти. Дуже часто команда табору уменьшує і так вже малу пайку і то із сумнівних причин. Коли полонені хотять купити собі дещо до їди, як товщу, ярини, овочів то що, то команда не позваляє, а тим, що се роблять, карає. На просьбу о поліпшення харчів із своїх власних фондів, команда не згодилась. Полонені мали своїх шевців то і тим команда заборонила робити направки для полонених, а ужила їх до своїх робіт. Старшини мусять самі прати біле, замітати бараки і носити бочки з їдою із досить далеко віддаленої кухні, а були випадки, що команда брала до тяжких робіт укінчених теольоґів та абсольвентів инших вищих шкіл. Наводимо се не ізза того, що ми ніби то стидаємося робити, тільки для характеристики польської господарки в таборі. Писати листи вільно тільки на польській, українській і російській мові, а инших мов уживати не вільно. Притім санітарні і ґіґієнічні в Польщі не істнують. Передовсім незавидним є положення хорих, які не мають ні відповідного приміщення, ні опіки, ні харчу. Раненим не перевязують тижнями ран, що потягає за собою в богатих випадках конечність ампутації, а дуже часто і смерть. Ліків і лікарських приладів нема, а операції переводять дуже часто на те, щоби полоненого вислати на тамтой світ. Вільного місця до проходу також нема, а вихід з табору заборонений навіть до зубного лікаря. Світла до бараків команда не дає, та се однак не вадить її, мов на глум, видавати заборону світити по бараках по 9. годині.

Загалом обходження команди табору і її орґанів з полоненими взиває до неба о пімсту. Здається Поляки під тим зглядом взяли рекорд над всіми народами по всі часи. Крайно обидливі і простацькі слова та брутальне поведення, як биттє по тварі, биттє нагайкою чи старшину, чи стрільця, се на деннім порядку. Приказів вищих команд, або найпростійших всенародних прав, ні команда табору, ні її підчинені орґани, не признають, просьб о допущеннє до звіту з правил не узгляднюють, а наслідком сего богато полонених стараються утікати. Тих, що зловлять в утечі, держать по кілька місяців у вязниці, або стріляють, як се сталося з сот. Яросевичем. За утечу одного, карає команда всіх прочих полонених, хоч повинна би знати, що кождому з полонених конець-кінців вільно втікати, а стеречи, щоб не втік, се діло сторожів а не других полонених, За незначні провини розстрілюється люди і так розстрілено богато російських большевиків лише за те, що запалили огонь на вільному місці, щоби загрітися. Загалом положеннє російських большевиків ще тяще як Галичан, бо сі мають з дебільша бодай плащі і їм посилає дещо рідня з Галичини, а большевики чулибися щасливими, щоби бодай на трох з них припадав один плащ, щоб мочи чим вкритися, хоч підчас спання. Вигляд полонених страшний. Очи запалі, лиця змарнілі, а самі ледви ходять. Кождого дня видно десятки і сотки, які лізуть до лікарських оглядин, босі, без біля, без одежини та нераз прикриваючи тіло тільки папою до накривання дахів. Се відноситься головно до большевиків так Великоросів як і Українців і тому не диво, що їх смертність в таборі прямо застрашаюча.

Реасумуючи се все, побачимо, що Тухоля на Поморю, се місце безправя і плянового морду для заспокоєння диких інстинктів команди і її орґанів, а для полонених се місце знущання, голоду, холоду, хоріб, катування і смерти. Хай знає культурний світ, що таке діється у тих Поляків, які чваняться, що несли і несуть культуру на схід і яким в тім злочиннім ділі помагають ще й тепер деякі культурні народи. Наш голос, се голос розпуки тих, що не сягали по чуже, а боролися тільки за долю і волю рідного народу і рідної землі, яку від них загарбали Поляки і яка завдяки політиці та господарці теперіщних її хазяїв перемінилася в країну терору, розбою, грабежі, голоду і недолі.

Звертаємось отсим до культурних народів всего світа, вислати міжнародню комісію для обективного, провірення відносин в польських таборах для полонених, де тинуть тисячі полонених так Українців як і Росіян, та кінчимо закликом до Тебе, Культурний Світе:

Доки Ти будеш спокійно глядіти на ті пекольні діла Польщі? Не забувайте народи, що доля змінчива, та що сьогодня мені се завтра може бути тобі.

Від ред. „Українського Скитальця":

Ся допись написана в Тухолі. Її привіз нам один старшина, якому удалось звідтам щасливо втечи. Вона лежить у нас вже більше місяця, тому, що ізза незалежних від нас причин не можна її було пустити у світ. Однак думаємо, що вона і тепер ще актуальна і поміщуємо без змін. Часописі просимо о передрук.

КРІВАВИЙ СЛІД.

Глянь лише, друже, на сонця схід:
Багріє кровю небосхил,
Наче крівавий битви плід
В борбі зловіщих ночи крил.

Сонце лишає небозвід;
Вибившись ввечері із сил
Тай знов крівавий значить слід,
Крадучись в темряву могил...

Мов зеркалом земних подій
Являєсь неба нам покров:
Кругом життя і лиходій —
Сліди багріє кров і кров...

П. Як. Люпенко.

(„Український Скиталець").

Степан Руданський.

КОЗАК І РАБ.

— На що тебе, козака,
Господь на світ сотворив?
— Щоб любив я мужика,
Щоби пана його бив!

— На що-ж тебе, мужика,
Господь на світ сотворив?
— Щоб неславив козака,
Щоби панщину робив!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ҐАЗЕТА УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ В ЧЕХІЇ.

Українські жовніри з Галичини, що мають свій робітний табор на чужині, в місті Ліберці (Райхенберґу) в Чехословаччині, видають свою жовнірську ґазету під назвою „Український Скиталець".

Се ґазета писана руками і відбивана на камені (літоґрафована). Є вона теж ілюстрована і має ріжні прикраси. Одно число се доволі грубий зошит, в якому є чимало відомостий з жовнірського життя ліберецького українського табора; описів його громадянської праці, і статтий про те, що українські жовніри осягнули в часі своїх кровавих боїв; яке горе перебули, а яке ще перебувають, дожидаючи слушної хвилі, щоби прогнати Ляха-наїзника з рідного краю, Галицької України.

Хто хотів би відчути і зрозуміти се, що переживають ті молоді перемучені галицькі селянські хлопці, то мало йому і прочитати їх ґазету. Він мусів би пійти між них, між тих забідованих і заморених селянських хлопців, котрі перейшли сотки воєнних огнів; оставили могили своїх товаришів здовж українських шляхів до волі; а вкінці, не вигравши першої війни, яко скитальці опинились навіть не на рідній землі, але на чужині, готові до дальшого смертельного походу проти вікового ворога Ляха-заборця.

Ті, що цілу війну просиділи на печі в Ню Йорку, нічого не роблячи, а тільки витарабанюючи все один і тойсамий дурний „спіч" большевицький, вміють українських жовнірів, на 4.000 миль далеко, критикувати, — але як би вони стали перед тими жовнірами, що давали і дають своє здоровлє і життє за край і нарід, то не сміли би їм навіть в лице глянути.

Ми подаємо деякі статті з тої жовнірської ґазети у „Свободі". Прочитайте їх, а побачите їх долю. Побачите, що ті українські жовніри навіть на день повстання української республіки в Галичині—день 1-го падолиста — не могли перейти святочним маршем по улицях міста, ... бо були обдерті.

Але вони мимо того присягають одним хором, що перейдуть Карпати битися проти Ляха, що напав їх край.

Бо під подертим українським мундуром є сильний і незломний дух українського жовніра.

Адреса тої жовнірської ґазети така:

UKRAINSKY SKYTALEC,
Ukrainsky Tabor
Liberec (Reichenberg)
Czechoslovak Republic, Europe.

БОРОТЬБА ЗА ГАЛИЦЬКУ НАФТУ НА ПАРИСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(Докінченнє).

„Велика Чвірка" закидають свої принципи, а капіталісти дістають галицьку нафту.

„Якжеж тоді Великій Чвірці зробити в сій справі таке, щоби мати як найбільше користи? Відповідь зовсім проста. Вистарчить закинути принцип національностий та прилучити усю Галичину, — себто так ту частину, де живе півчвертя міліона Українців, як і західну, де переважають Поляки, — до великої Польщі, бо ся держава заявилася без обмежень проти Німців, проти большевиків, за аліянтами, і згодилася дати ґваранції аліянтським капіталістам в заміну за поміч польського уряду. І сталося так, як хотіли нафтові інтереси.

Але тою цинічною розвязкою та обіцянкою, що самоозначеннє народів стане основою перебудови світа на нових основах, лежить на жаль траґедія міліонів людий, котрих долю запропащено сим обманом імперіялістичних інтриґантів.

„Але треба придумати якусь причину, щоби закрити обман і дати яке таке оправданнє на се нове зломаннє обітниці Мировою Конференцією. Знов зроблено се дуже просто. Українці, покладаючися на обіцянки само-означення, котрі робили аліянти, домагалися, щоби їх будучність була рішена згідно з тими обіцянками, щоби всі краї, заселені українським народом, становили одну національну державу, Україну.

„Очевидно, се було дуже неприємне і невиґідне для фінансістів. І тому треба було представляти українські інспірації як інспіровані Німцями та большевизм. В теперішну пору, коли ідь ненависти, вщіплена правительственними пропаґандами, ще сильно бушує серед народних мас, підплатна преса накручує свої брехні та не допускає новинок відповідно до вимогів її панів. Тими способами можна компромітувати одиниці, народи, фільософічні погляди, суспільні експерименти. І так експерти, підперті продажною пресою, підхопили ноту і донесли, що „хоч українська аґітація не позбавлена зовсім національного чувства, то все таки нема сумніву, що сю аґітацію підпомагали Відень та Берлін", а далі що „провідники ріжних відтінків українського руху нераз висказували погляди, котрі дуже тяжко відріжнити від большевицьких поглядів". Навіть що більше: „вроджена любов до правди" у тих експертів позволила їм допуститися навіть такого, щоби буцімто зробити таке відкриттє, хоч з деяким ваганнєм: „Зачуваємо з польських кругів в Парижі, що американські впливові круги схиляються на сторону українських домагань, і ми не знаємо, чи не добачувати в сьому самолюбне діло могучого американського тросту, Стендард Ойл Ко.

„Вказуючи на факти, щож полишалося „Великій Чвірці" инчого, як вратувати світ від таких смертельних інтриґ через відданнє Східної Галичини, з усім її народом та усіми її богацтвами, під „більше тревалий польський уряд"?

Триюмф французьких капіталістів.

„Завдяки щасливому для себе збігови обставин, Франція може тепер сказати зі самопевностю: „Дякуючи своїм фінансовим та промисловим предприємствам, я маю тепер через Галичину власть на один з найважнійших та найблизчих теренів цілого світа".

„Сей збіг обставин, однак, сягає троха дальше. Нова польська держава, як се постановлено було на Мировій Конференції, буде злучена з Балтійським морем через відрізаний від Німеччини порт Данціґ та через ряд каналів, котрі мають бути побудовані межи нафтовими теренами та Вислою. В той спосіб нафта, випродукована в Галичині, в Польщі, буде мати безпосередний доступ до моря і до портів Франції.

„Але се ще не вдоволяє французьких банкирів: „Коли мир буде підписаний, — кажуть вони, — тоді, хоч як будуть границі поведені, треба буде поробити такі умови про цла та податки, щоби французькі інтереси не були загрожені більш або менче самовільними податками та цлами... Не будемо толерувати жадної національної політики ні зі сторони Поляків ні зі сторони Українців, яка моглаб позбавити чужинців коцесій, котрі ми набули за старого уряду... За жадну ціну не позволимо ми, щоби піднесено оклик: „Польща для Поляків". А Мирова Конференція „мусить ґвaрантувати Французам, що поселились в Галичині, такі самі економічні та скарбові права, які надано вродженому там населенню".

„Ось так ціла справа представляється коротко: Франція хоче здобути собі ту економічну перевагу на континенті Европи, котра являється природним випливом економічної власти Франції над бувшою німецькою провінцією Льотаринґією з її покладами зелізної руди та над углевим округом Зар. Щоби се осягнути, Франція потребує додати до тих засобів всякі природні богацтва, які лише можуть помогти її розвивати та утвердити її відсталу промислову позицію, для котрої нема нічого так важного як нафта, сей плинний опал. З тою ціллю на оці, Франція, за згодою своїх товаришів, котрі бояться економічного піднесення Німеччини, лапчиво накидається на всі найдоступнійші поля нафтові, тоді як Англія, маючи подостатком кораблів, не журиться, як її потреба пошукати нафти для своєї фльоти на далеких полях Персії та Мезопотамії.

„Зате Бельґія вдоволяється, коли Мирова Конференція заґвaрантує її, що її два міліони фунтів штерлінґів, котрі вона вложила в нафтові терени Галичини, не пропадуть.

„Осьтак нафтові капіталісти побідили. Вони тягнули за шнурочки а ляльочки танцювали. „Великі мужі" в Парижі радо згодилися бути послушними оруддями. Сталася безчесна історія. А зраджена Україна розважає над упадком чести Европи, котрий так красно проявився в подоптанню на її шкоду славної засади, проголошеної президентом Вилсоном дня 4. липня 1918 року:

„Розвязка кождого питання має опиратися на свобідну згоду на сю розвязку зі сторони безпосередно заінтересованого народа, а не на матеріяльні інтереси та користи одної або другої держави або народа, котрий бажавби собі инчої розвязки на те, щоби збільшити свій зовнішний вплив та панованнє".

ГЕЙ, ГУКНУВ ДНІПРО ДО ЗБРУЧА...

Гей, гукнув Дніпро до Збруча:
— Чом мутнії твої води,
Пісня филь чом так болюча,
Ким розбиті твої броди?...
Чом повяли твої лози,
Згіркли филі й помутніли...
Чом гіркі несеш ти сльози,
Беріжки чом побагріли?...
— Води мої, Діду, Дніпре,
Скаламучені ногами...
Сумно пісню шумлять вітри
Сих, що вигнані Ляхами...
Спали тут у моїх лозах,
Проходячи на Вкраїну;
Покидали край свій в сльозах, —
Недавались до загину...
Ой, ти Дніпре, славний Дніпре,
Пісню їм шуми побідну!
Хай понесуть її вітри
Аж в Галицьку землю бідну;
Хай роскажуть поколінню,
Як колись народ повстане:
Як боролись за Вкраїну
Вірні діти — Галичане!...

* * *

Сумно води Збруч розносить,
Тихо котить Дніпро филі...
Дармо так Дніпра Збруч просить, —
Він промовити не всилі...

Тільки верби кучеряві
Над Дніпром тремтять росою,
А росинки — в филь синяві
Тонуть — тихою слезою...

Часом вітер зойкне в гиллі,
Мов дитятко нещасливе...
Та Дніпро лиш зморщить филі
Гей дідусь — чоло журливе.

П. Як. Лютенко.

(З „Українського Скитальця").

— Отамане, батьку наш,
Порадь тепер хоч ти нас:
Що мати-мем робити?
Як зу біду гонити?

— Ой ще, хлопці, не біда,
Ще є наша „Свобода";
Прочитаєм „Свободу"
Тай поборемо біду!

ЇХАТИ ДО КРАЮ ЧИ НЕ ЇХАТИ?

Кождий Українець, що читає ґазети, знає, що там діється. Хто мусить їхати, той нехай їде. Хто не мусить, нехай посилає гроші своїй родині, сусідам і на ріжні народні цілі.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.

30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

се народня інституція, яка має обслугувати своїх людий чесно й солідно. Тому Бюро виробляє пашпорти, продає корабельні карти (шіфкарти) пересилає гроші до краю найпевнійшою дорогою (доляровими чеками) Амерікан Експрес Компани і дає всякі ради та вказівки. Хто не має певних відомостий про родину, повинен висилати чек на Земельний Банк Гіпотечний у Львові, а той пошукає вже родину і вишле її гроші.

ЧИ СПРОВАДЖУВАТИ РОДИНУ З КРАЮ?

Нема найменшого сумніву, що там біда. Тому хто може, нехай спроваджує, особливо жінки, дівчата і діти. Найвигіднійше спроваджувати кораблями через Ґданьск і Брему. Бюро продає шіфкарти на лінії на ті порти. Добре отже купити готову шіфкарту і висилати її до краю разом з аплікацією. — Всі поради дає даром

Управа Американського Українського Бюра.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема ліпшого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголітний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Зважте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Уживаєсь до науки всі найновійші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадьтеся з нами. Офіс отворений і в неділі.

Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.
Для інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. в пол. Пишіть по катальоги
ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШЕ І НАЙБІЛЬШЕ УКРАЇНСЬКЕ БЮРО В ШІКАҐО

AMERICAN EUROPEAN EXCHANGE, 1011 MILWAUKEE AVE.

Пересилає гроші через Земельний Банк Гіпотечний у Львові в долярах або в виміні на марки. Продаємо ШИФКАРТИ на всі корабельні лінії, по ціні компанічній. Даємо всі потрібні вказівки до подорожи і опікуємося куфрами. Спроваджуємо з краю і виробляєм потрібні документа до конзуля Американського. У всяких справах краєвих як рівнож Американських даємо добру раду і полагоджуємо корисно. Нашим гаслом є: чесна і совісна обслуга. Пишіть або приходіть до:

AMERICAN EUROPEAN EXCHANGE,

1011 MILWAUKEE, AVE., CHICAGO, ILL.

ПОКИ ЧАС! ПОМОЖІТЬ РОДИНІ!

Ми виробимо Вам всякі документа для спровадження Вашої родини до Америки. Ви чули, що замкнуть вступ до Америки, отже поки це право ще не увійшло в життє — виробляйте документи! Таким особам буде ще вільно приїхати. Спішіться, поки не запізно!

ШИФКАРТА ТІЛЬКИ ЗА $105.00 І ВИСШЕ. Найскоршими кораблями в світі. Висилаємо аж до Освенціма, Кракова та Львова. Пашпорти і шифкарти даємо до рук. Асекуруємо куфри. Пересилаємо гроші до кождого села і рішучо ґарантуємо за доручене

Не забудьте помочи родині і визволіть її з „Дому Неволі", бо потім буде запізно! Пишіть або приїзджайте до:

UKRAINIAN EMIGRATION BUREAU

603 CARSON STREET, S. S. PITTSBURGH, PA.

УВАГА: Зі стації Pennsylvania, B & O чи Lake Erie, беріть Carson кару і висідайте на 6-ій стріті коло укр. церкви на Савт Сайд.

ЛЮБИТЕЛІ МУЗИКИ!

Звісна на весь сьвіт нюйорська перворядна фірма

КАРЛЬ ФІШЕР

отвирає українському загалова свій

КЛАД МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ І ВСЯКИХ МУЗИКАЛІЙ.

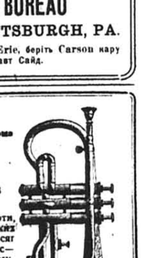

Продає всякі музичні інструменти, прибори, ноти, методичні підручники для науки музики на всяких інструментах і взагалі все що входить в обсяг музики. 133c—

Як поодинокі люди так і ті, що організують музичні кружки, смичкові орхестри і банди на дутих інструментах, найдуть у тім складі все для них потрібне а також дістануть всякі інформації для закупна відповідних інструментів і як учитись грати. Ся фірма отворила український відділ, який веде всяку переписку зі сторонами в українській мові. Тож сьміло звертайтесь з своїми потребами до тої фірми в українській мові. Ілюстровані катальоги висилаєсь на жадане. Весь товар досконалий, а ціни умірковані Адреса:

CARL FISCHER, COOPER SQUARE, NEW YORK, N. Y.

ПЕКЛО В ХАТІ!

З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДІЇ.

ЦІНА 15 ЦЕНТІВ

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
SVOBODA, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

АҐЕНТУРА ШИФКАРТ І ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Відрадною новиною в житю українців в Нюарку і околиці є основане: Українського Робітничого Бюра.

Українське Р. Бюро є одинокою інституцією в Нюарку і найблизшій околиці, що веде дійсну Аґенцію Шифкарт і грошевих пересилок.

Шифкарти продаємо по компанічних цінах на всі нашим людям догідні лінії.

Стараємося о пашпорти і помагаємо при плаченю податку.

Спроваджуємо людий з краю і виробляємо потрібні до того папери.

Полагоджуємо справи судові і нотаріяльні так краєві як і американські.

Гроші посилаємо чеками (в долярах) American Express Co.; як також в марках і коронах почтою і телеграфічно. Всі справи виконуємо совісно, скоро і дешево.

Голосіться або пишіть:

UKRAINIAN L. BUREAU,

217 Court Street, Newark, N. J.

Філія: 149 South St., Newark, N. J.

СВЯТО 1. ПАДОЛИСТА В УКРАЇНСЬКОМУ ТАБОРІ В ЛІБЕРЦІ.

(З жовнірської ґазети „Український Скиталець", Ліберець, Чехословаччина, грудень, 1920).

Заходом культурно-просвітного кружка в Ліберці відбулося в день дволітньої річниці повстання Західної Української Републики **свято в українськім робітничім таборі в Ліберці.** Вже передтим вислав „Культ. Просв. Кружок" зазиви до тих відділів, які виїхали відси на роботу в ріжні місцевости, щоб і вони, по можности, відсвяткували сей день.

Святкованнє в Ліберці було розложене на два дні з широко закроєною програмою, та через лихе веремя — сильний вітер і студінь — мусів комітет вилишити деякі точки. Свято почалось богослуженнєм в бараку, приладженім на церкву о год. 8. рано. Перед богослуженнєм заграла музика, яку на просьбу комітету післала українська бриґада з Німецького Яблонного, „Боже великий". Наче електрична струя пробивали рідні звуки душу, і хоч всі стояли „позір", то своїй души остатись „позір", не всі могли приказати. Мимовільно котились неодному рясні перлини з очий **і неодин — передівсім з тих, що вернулися з італійського полону, — став нишком утирати шорстким рукавом плаща тяжкі жовнірські сльози.** Підчас богослуження співав власний хор, а після того виголосив сот. Осип Демчук горячу бесіду, в якій зазначив, що й Чехи і Серби збиралися ще недавно на чужині та ждали терпеливо на слушний час, не кидаючи оружя з рук. І ми перед двома роками присягали не кинути збруї, доки не виборемо волі нашому народови. Але ті, що дали нам тепер в себе гостинний куток, вже доконали свого діла, однак на нас тяжить ще великий довг, який мусимо сплатити. **Сьогодня, в день другої річниці, мусимо бодай відгукнутись на стогін болю ізза Карпат: „Ждіть нас, ми прийдемо; ми освободимо іпімстимо Вас; ми присягаємо на честь і совіть довершити непокінчене діло!"** По сім візвав о. Мирон Кривуцький присягнути на вірність свому правительству і зачав проводити присягу. Мов ліс піднеслися в гору тверді руки жовнірів, а слова присяги лилися плавно і ясно. По присязі відчитав от. Маційович відозву диктатора, а вслід за тим вдарила музика „Ще не вмерла". І хоч передтим не один і постукував із студени пальцями о запятки, і тулив руки в кишенях, то на перші звуки музики стало тихо як в гробі. **Наче струна витягнувся змерзлий та збідований Галичанин та стояв весь час мов викутий з каменя, — бо то „Ще не вмерла" грали.**

Святочний похід мусів відпасти ізза холоду та лихого одіння стрілецтва. По обіді грала музика в салі „Імка" (У. М. С. А.) національні пісні, а вечером відбувся у таборовім театрі святочний концерт. Саля, яку із звичайного бараку перестроїли майже самі старшини, була украшена смеречиною, синьо-жовтими коруговками та українськими гербами, на переміну лев і тризуб, на кождому стовпі. Гарна сцена, декорації, лавки і т. п., все те власної роботи. На салі були крім власних старшин і стрілецтва також ґен. Курманович з Яблонного, чеський комендант табора, підполк. Ільґ і др. Кирило Трильовський з Відня. Концерт попередив живий образ. На задні йстіні змальований Львові. З ратуша звисає синьо-жовта коругов, а Стрільці поступають по трупах з наставленими крісами вперед.

Чет. Мирон Дольницький виголосив промову, в якій представив боротьбу і скитання Галицького Війска за два послідні роки та недолю тих, що тепер під ляцьким ярмом, і які помимо тяжкого гнету та глуму над всякими людськими і Божими законами не тратять віри в освободженнє. „Нас ждуть! Памятаймо, що нас жтудь" — кінчив він свою промову.

Професор А. Лукіянович виголосив з молодечим жаром „Каменярі", а др. Кирило Трильовський привитав зібраннє іменем „Національної Ради" та переказав чеському командантови табора подяку для чеського правительства за гостиннє пристановище. **У своїй палкій бесіді зазначив, що і ті, які не пускають нас тепер під нашу рідну стріху, боролись довго, щоб добути самостійність. Добувши собі волю, стали вони нашими катами, забуваючи на те горе, яке мусіли колись переносити, гонені своїми катами. Та час відплати прийде, лиш треба мати віру в себе і свої сили.**

Точки хорові виконано гарно, як також і всі музичні точки були зовсім добрі, мимо того, що більшість інструментів, се діло власних рук музикантів. Загалом, робив концерт вражіннє не концертантів, що замешкують „Працовні табор"; з таким виконаннем можна би показатись і перед більше вибагливою публикою. Другої днини відіграв драматичний кружок драму „Невольник".

Я. Г.

РЕАКЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

Яко мотив відкликання віцепреміера Дашинського з уряду, подала головна управа польської соціялістичної партії факт, що політика уряду стояла під впливами реакції. Обговорюючи уступленнє Дашинського, осьцо пише варшавська ґазета „Курер Поранни" про сю реакцію:

„В области судівництва непогамована реакційність міністра Новодворського віддалася в службу клерикальному зацофанню в спосіб, який має вже знамена культурного скандалу. В заграничних справах полишено найважнійші становища в руках аристократів, які не чують ніякої лучности з ідеями, кличами і стремліннями людової Польщі, та не здержуються перед збудженнєм недовіря на Заході до сил, засобів і намірів власного краю. В скарбовій політиці товаришила цілковитій руїні польських нібито гроший, цілковита безжурність посідаючих і паскарських верств про руїну держави, яка мимо дволітнього істнования не вспіла зорґанізувати навіть справного податкового апарату, а якої потреби покривано тільки друкарською машиною безвартісних, а навіть теоретично не виказуючих своєї вартости гроший. У внутрішній політиці не протиділано сій знаменній державній мудрости, яка бачила в антисемітизмі початок і конець оборони краю перед внутрішньою небезпекою".

Ґазета „Курер Поранни" передвиджує, що в Польщі є тепер тяжко усталити якунебудь програму правління і заховати його парляментарний характер.

З УСТ НАРОДА.

І ДОБРЕ І КЕПСЬКО.

(Московське народне оповіданне).

Був собі колись пан, та жив він в місті. Приїзджає до нього в місто його староста.

„А се ти, Василій Петров?" — питає пан.

— „Та я, пане мій милостивий", — відповідає староста.

„А не привіз ти часом якого письма від пані, моєї матери?

— „Письма нема, лише одна грамота".

„Що-ж там в ній написано?"

— „Видно Господа чимось прогнівили: ваш ножик зломили".

„Якже ви його зломили?"

— „З вашого кон вороного скіру здоймали і при тім і зломали.

„Та невжеж мій вороний кінь умер?"

— „Ні, не вмер. Здох".

„Якжеж він здох?"

— „Не він наперед, а ваша матінка, пане".

„Невжеж і моя мати померла?"

— „Та як у Томи огонь був, то в ту пору вона сиділа в камінній палаті, на верхнім поверсі, а кватирочка була отворена, от іскра і залетіла в комнату та впала її на ногу. Пані зірвалася, підскочила, упала, тай звихнула ногу".

„А ти, дурню, чому не піддержав?"

— „Пане мій милостивий, та як мені було держати? Вона хлібом-сіллю годована, де впаде, там мене вбє".

„Ну, а від чого наперед занялась хата Томи?"

— „Не вона наперед занялась, а ваша нова стайня на коні".

„А що з неї осталося?"

— „Два стовпи від дверий та з коня вороного уздечка".

„Якжеж вона займилася?"

— „Та не вона, паненьку, займилася, а ваш новий млин".

„То і новий млин згорів?"

— „Так, пане, згорів. Прогнівили ми Пана Бога".

„А що з него осталося?"

— „Вода тай камінь осталися. Камінь на четверо розірвало, а все таки вратувався. А в каглі кітка сиділа, то її очи потріскали, але вона жива лишилася".

„А якжеж новий млин занявся?"

— „Не він, пане, наперед занявся, а ваш шпихлір. Прогнівили ми Господа Бога".

„А що з него осталось?"

„отирнайцять фляшок осталося. Я їм всім шийки пооббивав тай скоштував: в одних гіЧрке, в других квасне, а з иньчої то й пити не можна".

„Ти, дурню, пяний".

— „Та так троха пяний, пане милостивий".

„Ти себе старостою називаєш, а гроші з кріпаків позбирав?"

— „Зібрав, пане, зібрав".

„А кілько їх є?

„Та з Томи гріш, з Василя гріш, а з Вартоломія одна копійка".

„Чого-ж так мало? А гроші де?

— „Та іду я, пане мій, улицею, а стоїть собі совісенька коршма. От я за гріш випив, а трокопійковий колачем закусив".

„Ти, дурню, пропив".

— „Ні, паненьку, не пропив, а пропив і проїв".

„А з хлопів муку зібрав?"

— „Зібрав, зібрав, пане".

„Деж ти її діваєш?"

— „Вам та свиням пятьдесять чверток; чорному псови та вашому рідному батькови сорок чверток; суді Галямі та матері вашій Уляні трийцятьчотири; качкам та курам, сестрам вашим дурним двайцять чверток".

„Шо, ти, дурню, лаятися станеш?"

— „Та де, пане, пословиця така".

„А на ринку був?"

„Був, пане, певно, що був".

„А торг великий?

— „Я з ним не боровся".

„Як там мука?"

„Та стоїть в мішках".

ВИЙДУ Я, ВИЙДУ НАД ТИХІ ВОДИ.

Над озерями стоять німфеї,
Вколо німфеїв цвітуть лилеї,
Цвітуть лилеї, цвітуть лотоси,
Їх пестить сонце, їх миють роси.
Та глянув я
І спостеріг:
Моя, моя
Найкраще всіх!
В чім ти той опій варила, мила,
Що моє серце одурманила,
Так що не хоче їсти ні пити,
Так що не може без тебе жити, —
Лише блука
У полусні;
Лише співа
Тобі пісні.
Вийду я, вийду над тихі води,
А в них перляться небесні зводи;
Є там і місяць, є там і зорі,
Є там ще кращі як тії вгорі, —
І кажу я:
А деж ти є,
Душе моя,
Життє моє?

(Н. Р.)

МУЖИК І ПАН.

(Українська народна сміховинка.)

Іде мужик дорогою, а пан їде шістьма кіньми. І питається пан:

„А звідки ти, чоловіче?"

— „З тамтого світу".

„А щож там наші батьки роблять?"

— „А щож, вельможний пане? Панам усюди добре: в кітлах сидять, люльки покурюють, а бідний мужик дрова рубає і під ними палить".

А пан як не розлютиться. „А неправда, дурню". І застидався і поїхав.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КРЕВНИХ І ЗНАКОМИХ спроваджуємо до Америки в як найкоротшім часі. — По інформації у всіх справах звертайтесь до: 18-
S. KOWBASNIUK.
244 Avenue A, cor. 15th Street, NEW YORK, N. Y.

НАУКА ДОКАЗУЄ

що здорова пожива є найкраща поміч до росту організму людського.

SCOTT'S EMULSION

повинен мати місце в приписах дієти для дітий як зміцняюче і будуюче средство.

Scott & Bowne, Bloomfield, N.J. 20-33

ВИНАХІДНИКИ

Вишліть мені модель або рисунок Вашого винаходу для еґзамінації. 131c—
Жадайте мою книжочку винаходів п. з. „ПОРАДНИК ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ", котру отримаєте ДАРОМ.—Пишіть до меен по українськи

Marcin Labiner,
Reg. Patent Atty. (S.),
15 PARK ROW, NEW YORK

З КРАЮ ДО АМЕРИКИ--З АМЕРИКИ ДО КРАЮ

продаємо шифкарти на поспішні кораблі всіх ліній по стисло компанічних цінах. Виготовляємо всякі потрібні документи і помагаємо пасажирам при висіданню в Америці.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

по найтаншім курсі, чеками доляровими і в марках, телеграфічно і почтою. В доказ доручення таковых, доставляємо поквітовання з краю з власноручними підписами.

Полагоджуємо всілякі старокраєві спадкові і грунтові справи.

ВІД ОЩАДНОСТИЙ ПЛАТИМО 4% РІЧНО.

Голосіться або пишіть на адрес:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

United American Lines INC.
Joint Service with
Hamburg American Line

ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ НЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГОМ
Найліпше полученнє до всіх частий центральної Европи

КОРАБЕЛЬ "MOUNT CLAY" ПОПЕРЕДНЬО "PRINCE EITEL FRIEDRICH"

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ — ВТОРОК ......8-го ЛЮТОГО; ВТОРОК ......22-го МАРЦЯ — о 2 год. попол. з Pier No. 7 North River

Опісля відізди кождого тижня кораблем S. S. HANSA (ex Victoria Luise) і новими будуючимися, як:
S. S. "MOUNT CARROLL" S. S. "MOUNT CLINTON"
S. S. "FRIESLAND" S. S. "VOGTLAND"

Кабіни з 2, 4 і 6 ліжками на всіх згаданих кораблях. Окремі їдальні, галі для куреня, галі розривок і променадові поклади для ужитку подорожних 3-ої кляси. 7пп18

ЗАМОВИТИ МОЖНА ПИСЕМНО В УПОВАЖНЕНИХ АҐЕНТІВ АБО
39 BROADWAY, NEW YORK CITY.

CUNARD LINE

S. S. SAXONIA, 14.300 ТОН

ВІДЇДЕ ДНЯ 22. СІЧНЯ

Найбільший корабель який відіде до Гамбурга

Ціна кабін ...... $180.00 з доплатою $5.00 военного податку
Ціна 3-ої кляси $125.00

ВПРОСТ ДО ГАМБУРҐА

Ціна 3-ої кляси до ОДЕРБЕРҐУ ЧЕРЕЗ ГАМБУРҐ $129.20, з доплатою $5.00 военного податку.

У Вашій місцевости є наші агенти. Зайдіть до них.

ІМІҐРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО ПОМОЧІ

ФІЛІЇ

ЛЬВІВ, ВІДЕНЬ, ЧЕХИ, ЯБЛОННЕ НІМЕЦЬКЕ, УГОРСЬКА УКРАЇНА, МУНКАЧІВ.

Спроваджуємо людий зі старого краю до Америки.
Паспорти виробляємо за помочю наших заступників в старім краю.
Паспорти потверджуємо за помочю наших заступників в старім краю.
Оплачуємо дорогу зі старого краю до Америки.
Даємо раду кого можна а кого не можна спровадити.
Особа котру Ви спроваджуєте не буде мала жадного клолоту бо наш заступник в старім краю виробить йому всі потрібні папери до подорожи і готові віддасть в руки емігрантови, так що особа котру спроваджуєте, не потребує журитися ані візом конзуляту американського ані нічим іншим тільки з готовими документами поїде просто до шифи.
Єсли маєте замір кого спровадити зі старого краю то просимо віднестись до нас а ми цілу справу возьмемо в наші руки.
Користайте з нагоди і пишіть на адресу:

IMMIGRANT AID COMPANY, INC.,
49 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK CITY.

ШВЕДСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

24 State Street New York City.

Скора обслуга пасажирська з Нового Йорку через Готенбуґ Швеція до ҐДАНЬСКА

S. S. DROTTNINGHOLM 10. лютого.
S. S. STOCKHOLM відходить 10-го марця.

Другою клясою до ҐДАНЬСКА $215; третою клясою до ҐДАНЬСКА $135 і $5 податку военного. Подорож треває дванайцять днів. Пасажири третої кляси їдуть в кабінах на 2—4—6 осіб.

По шифкарти і по інформації о пашпортах голосіться до льокальних агентів.

ТЕЛЕҐРАМА

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, КОТРІ МАЮТЬ НАМІР ЇХАТИ ТЕПЕР АБО НА ВЕСНУ ДО КРАЮ.

Удавайтеся до Всеславянської Агенції, котра є віддалена лише чотири бльоки від стації Пенсильвенія, котра спродає Шифкарти на всі лінії до краю і з краю.

Посідає добрий і чистий Готель для відізджаючих і приїзджаючих. 149cч57

Спроваджує кревних з краю під опікою аж до Вашої місцевости. — Хто не може їхати або спровадити рідні з краю, нехай шле грошеву поміч. — Наше Бюро пересилає гроші чеками, почтою і телеграфічно по найнизшім деннім курсі або долярами з повною ґваранцією. — Пишіть сейчас по всякі поради до:

ВСЕСЛАВЯНСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ
Стефан Дембицкий (властитель).

ALL SLAV AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

РОДИМЦІ!

Чи Ви сповнили свій обовязок?

Чи висилаєте грошеву поміч своїй родині в старім краю?

Сели так — то не забувайте на ню і на дальше і памятайте о тім—що Ви ніколи на нас незавели-ся. — Длятого посилайте гроші тепер і все через наш банк а не пожалуєте — бо ми висилаємо гроші по найтаньшим деннім курсі і доручаємо як найскорше а на доказ висилаємо посвідку з власноручним підписом адресата.

NEMETH STATE BANK,

JOHN NEMETH, Pres.

MAIN OFFICE: 10 E. 22ND STREET, BRANCH OFFICE: 1597—2ND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Оснований перед 30 роками

The State Bank

(КРАЄВИЙ БАНК).

374-8 Grand St., New York, N. Y.

СТАН МАЄТКОВИЙ ПОВИСШЕ $85,000,000.

З богато причин задля яких Ваші банкові потреби повинні бути полагоджувані через Стейт Банк, 374-8 Гренд Ст., Ню Йорк.

The State Bank не є приватним підприємством, але банком, чартерованим правительством.

The State Bank є членом New York Clearing House, котре є стowaришенням найбільших банків в Америці.

The State Bank має повисше 110,000 депозиторів а між ними є слідуючі:

Містицький Уряд міста Ню Йорку

Стейтовий Уряд стейту Ню Йорк

Почтові Щадничі вклади.

The State Bank є одним з найбільших банків в Злучених Державах, якого обслугу поручає горожанський Комітет зі Львова, і який з'єднав собі добру репутацію у банків тут і поза границями сеї держави за скоре і безпечне виконуванне порученних нему справ. і його грошеві перекази і дрефти приймають і ціниють всі банки в Европі.

Складайте свої ощадности в The State Bank

Користайте з процанту, який наросте на Ваших грошах, а рівночасно забезпечите себе від всякої втрати.

Висилайте гроші до Ваших родин через Стейтовий Банк по найнисшім деннім курсі, і будьте певні, що вони дістануть їх скоро.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ продаються по низьких цінах, бо ми є представителями найбільших корабельних компаній в світі. Поради для осягнення ПАШПОРТІВ дається даром. Коли хочете, щоби обслужено Вас добре, прийдіть особисто або пишіть до

THE STATE BANK,

374-8 Grand St., New York City.

ПОМОЖІТЬ СВОЇИ РОДИНІ.

З огляду на низький курс грошевий, есть добра нагода подати ВИДАТНІЙШУ ПОМІЧ своїм рідним, тому посилайте тепер гроші чеками, лише не йдіть до покутних агентів але удавайтесь до банку Існуючого від 20 літ, котрий своїм майном заручить кождий Ваш цент, а тим банком есть БАНК ЕМІЛЯ КІССА під контролею Стейту Ню Йорк.

КОЖДИЙ ЦЕНТ ПОРУЧЕНИЙ МЕНІ доручує в як найкоротшім часі з повною гваранцією а на доказ доставляю рецепіси з підписом Ваших рідних, що посилку отримали. 152—

ШИФКАРТИ продаю по компанійних цінах, всіх корабельних ліній, до: Гамбурга, Бремен, Гданьска, Лібави, Ротердаму і Антверпії.

ПАШПОРТИ виготовляю БЕЗПЛАТНО при купні шифкарті. Мій нотаріяльний департамент виробляє всякі документи старокраєві, як контракти, повновласти і афідевіти на спроваджения рідних з краю.

Приймаю вкладки ощадности і плачу від них 4% річно. Тому як хочете бути чесно і ретельно обслужені, то зайдіть або пишіть до:

EMIL KISS, Banker,

133 SECOND ST., COR. 9TH ST., NEW YORK CITY

ХОЧЕТЕ $40—$60 ТИЖНЕВО?

Учіться оперувати движимих образів (Moving Picture) машинами. Книжка з 12 рисунками з пересилкою коштує 75 центів. — Книгарням даю опуст. Набути можна у: Siczowy Bazar, 34 E. 7th St., Holos Prawdy, 119 E. 7th St., або

GEORGE KOSTUR,

213 EAST 118th STREET, NEW YORK, N. Y.

МІЛІОНИ ЛЮДИЙ УЖИВАЮТЬ

БОЛГАРСЬКИЙ ЧАЙ НА КРОВ

Пийте горячій проти перестуди, інфлюензи, хрипки і запалення легких.

Отся чисто-зільна гербата має лічничу міць чистити жолудок, управильнювати внутрости, усталювати печінку прочищувати нирки і відживляти знемічнілу кров. Се одно з найкращих средств в світі, першої хатньої лікарської помочі.

Продається у всіх друґсторах

або вишліть почтою $1.25 на велику пачку, або $3.15 на 3 пачки, а $5.25 на 6 пачок. Адреса: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

30

ПАТЕНТИ

Книжочка з інформаціями в патентових справах буде післана ДАРОМ на жадання.

ВИНАХІДНИКИ

і други пишіть до нас.

Імя A. M. WILSON є знане через 30 ЛІТ і кожда патентова справа нам віддана узискає найлíпше полагодженє. Пришліть модель або рисунок свого винаходу до провірення. 19c28c—

Пишіть днесь по українськи по українську патентову книжку на адрес:

A. M. WILSON,

Inc.

Registered Patent Attorneys, 310 VICTOR BLDG., WASHINGTON, D. C.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ

регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з ...

ХУСТКИ

ЛІТНІ І ЗИМОВІ, ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ, МОЖНА НАБУТИ ПІД АДРЕСОЮ: 77c—

UKRAINIAN BAZAR,

163 East 4th Street, NEW YORK, N. Y.

KI-MOIDS

ПРОТИ **НЕСТРАВНОСТИ**

В новій зернистій формі; брати на язик сухі, з содовою водою або з теплою або зимною, лiпше з теплою.

СКОРА ПОМІЧ!

Ціна: 25-50-75 цит.

Є ТАКОЖ В ТАБЛИЧКАХ

Продуковані через Scott & Bowne виробці

SCOTT'S EMULSION 15

ВОЛОДИМИР РОСОВИЧ

УЧИТЕЛЬ МУЗИКИ

Склад інструментів та приборів музичних, як рівнож українських, російських та румунських рекордів КОЛЮМБІЯ і грамофонів. 43c—

Замовлення висилає сейчас.

W. ROSOWICZ,

148 COURT ST., BOSTON, MASS.

2-гий поверх близько Scollay Square.

ЯК УМИРАЮТЬ НА СУБМАРИНАХ.

Смерть з якоїнебудь причини є страшною і чоловік лякається її.

Зі страхом вступає жовнір до окопів, однак, як твердять військові офіцири, коли жовнір на фронті раз понюхає пороху, мало звертає уваги на те, що свищуть коло него кулі і пукають ґранати, але сміло йде вперед з піднесеною головою. Він собі вічно повторяє, „що не кожда куля вбиває"... і потішає тим себе.

В битвах на суші рід смерти є завсіди одинаковий: багнет або куля. Смерть приходить несподівано і скоро, не попереджувана ніякими страшними пригодами. Страшнійша є смерть в морських филях, спричинена сторпедованием корабля. Але і тоді не опускає жовніра надія ратунку, бож прецінь є ратункові човни, а неприятель не все бажає смерти, хоч би і ворогови. Найстрашнійшою має бути смерть на субмарині, в глибині моря.

В обіймах смерти, в глибині моря, знаходилися моряки на англійській субмарині, а вирятувавшись, оповідають тепер свої враження, з котрих виходить, що треба мати зелізні нерви, аби перебути пару таких хвиль, які перебуває моряк в смертельних обіймах моря, без денного світла, коли то неминуча година смерти зближається.

Згадана субмарина, кружачи по Північнім морю, здибалася з кількома німецькими военними кораблями на такій малій віддали, що в цїли ратунку мусіла чимскорше зануритися під воду з такою скоростю, що керманич ледви запобіг великій катастрофі, яка грозила з то причини; однак гук неприятельської бомби потряс субмариною так сильно, що моряки аж попадали з ніг, а капітан помимо всіх старань не міг стримати субмарини, котра падаючи спинилась аж на дні моря. Оглядини показали, що крім незначних ушкоджень верхного покладу субмарина не потерпіла жадних инших ушкоджень, однак, щоб оминути більшої катастрофи, треба було лежати на дні моря, щоби „вивести в поле" чигаючого ворога. По хвили вибухла друга експльозія, сильна як перша; всі мотори зупинились і апарат вентиляційний перестав функціонувати. Нараз почули всі голосне шкробанне по боках субмарини і показалося, що се були сіти і гаки, пошукуючі за положенням судна; коли би були ті гаки зачепили за щотлу субмарини, залога була би погибла.

А коли і та небезпека минула, дався чути третий, страшний гук, богато сильнійший від двох попередних. Гук той кидав субмариною на всі боки, однак не заподіяв їй поважнійшої шкоди. Ворог, видно діло, упевнившися, що бомби трафили на свою ціль, заперестав дальші зусилля.

Через 8 годин лежала субмарина на дні моря, ховаючись перед ворогом, по чім осторожно виплила на верх морських филь.

Комендант признає, що хоч на лицях моряків малювався перестрах, вони заховувалися з гідностю відважних вояків. Хто не пережив такого, той і поняти не може, що за розпука береться тих, котрі знайдуться в обіймах близкої смерти на дні моря, без надії ратунку.

З книги життя.

Скупий подібний до осла, який ціле життє трудиться, а опісля з його шкіри виробляють бубни на потіху другим.

Не звертай уваги на того, хто всіх ганить, а лише тебе хвалить, бо він перед другими буде і тебе ганити.

Лище тому не страшне лихо, хто все готовий його стрінути.

Силою добра не вчиниш.

Свободи не можуть дати люди людям: свободу має тільки той, хто сам собі її здобув.

Скоро не встидаєшся запитати про те, чого не знаєш, ти вже розумний чоловік.

УКРАЇНСЬКА ҐАЗЕТА В НІМЕЧЧИНІ.

Приймається передплата на щотижневу ґазету

„НОВЕ СЛОВО"

Умови передплати: Річно 3 доляри; на 4 місяці 1 доляр.

Передплату пересилати на адресу Редакції: Redaktion der Ukrainischen Zeitung „Nowe Slowo", Berlin W. 62, Kurfuerstenstrasse 83.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на двоpазове оголошення з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положення і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлювання надмірної вигідности для костумера і нападів на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить записуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

КТО ЗНАЄ ДЕ ВОНИ?

Антін Сех з Старого Загіря, пов. Сянік пошукує **Андрея Комищака, Івана і Михайла Ковальовича.**

Михайло Петрик з Тарнова, повіт Добромиль, пошукує **Йосифа і Сильвестера Коса, Теодора Пелеш, Івана Конік і Анни Сильвестер.**

Василь Виклинець з Дорогова, пов. Станіславів пошукує **Йосифа Солтиса** з Середнього, пов. Калуш.

Пилип Дереш, син Василя, пошукує **Мирона Галабурду, Дмитра Пятковського і Марію та Розалію Дідич** з Великих Гнилиць, пов. Збараж.

Степан Швець з Согорів Горішній, пов. Сянік, пошукує **Осифа і Івана Стабрилу** з Юрівців, пов. Сяік, та **Осипа Чепелевича** з Согорів Горішнього, пов. Сянік.

Всякі зголошення повище поданих проситься адресувати:

UKRAINSKI PRAC. TABOR,
I Zapasna Sotnia, Liberec,
Cesko-Slovakia Repub.

Пошукую ЛЕОНА ХОМИ з Терношільського повіту, в дуже важній справі, котрий лишив мені жінку і дитину а сам пішов в світ за очи. Хтоби о нім знав прошу мене повідомити: ІВАН ШУРИН, 416 N. Second Street, Allentown, Pa. 17-18

Пошукую свого брата **ІВАНА** і сестру **АННУ**, з дому Джугла, родом з Хмелівки, пов. Теребовля. Моя адреса: МИКОЛА ГНАТІВ, I. Курінь, Булавна С. 1, барак 10, Liberec, Cesko-Slovenska Repub.

Пошукую в важній справі **АННУ СМОЛИН**, доньку Симеона, родом з Вільшаниці великої, пов. Золочів. Перебувала довший час в Ню Йорку. Голоситись на адресу: ІВАН ПЕЛЕХ, 612 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa. 17-18

Пошукую МАРІЮ ЯРЕМЧО і прошу її, щоби вона зголосилась на мою адресу для підняття кроків до розводу. Вона має перебувати враз з ніяким Сербайом в місті Дітройт. Міш. Хтоби знав адресу сеї пари, зволить повідомити: S. YAREMCHEO, 237 E. 6th St., New York, N. Y. 15-17

Пошукується АПОЛЬОНІЯ СКІБІНСЬКА, з дому Кобилянська, в віці около 33 роки, що приїхала до Америки 1914 р. і перебувала з початку в Ню Йорку. Походила з Беневи, повіт Підгайці. Вона сама або хто инший, що знає її докладний адрес, хай зголоситься до: ЯСЬКО СКІБІНСЬКИЙ, 206 Sherman Ave., Hamilton, Canada. Маю до пошукування дуже важну справу і хто мені подасть адрес і місце її перебування, або взагалі, хто мені подасть якунебудь вістку за ню, чи вона жива, чи мертва, дістане в нагороді $10.00. 16-18

Анна Галидай пошукує своїх братів **ІВАНА і ЙОСИНА ГАЛИДЕЙ**, з Якубіяна, Любовна, Галичина; перед 10 роками перебували в Cresson, Pa. Хтоби о них знав або вони самі зволять зголоситися на адресу: M. BAYKINS, Manhattan Lunch, 1128 Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y. 14-21

Михайло Глубіш, родом з села Охримівці, повіт Збараж, Галичина, пошукує в дуже важній справі свого батька **АНТОХА ГЛУБІША**. Він перебував в Ню Йорку. Хтоби о нім знав, або він сам, нехай ласкаво зголоситься на адресу: MICHAEL HORBACH, 280—15th Ave., Newark, N. J. 17-18

ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА церков в St. Louis, Mo. потребує сейчас дякоучителя. REV. A. ULANYTZKY, 1120 Dolman St., St. Louis, Mo. 17-19

ФАРМИ. Позір Родимці! Маю шість фарм на продаж, ґрунт першої кляси, великі сади, з коровами, кіньми, курами, безрогами; доми гарні по 9 кімнат, пивниці, ліси; недалеко міста, де досить роботи; продається задля виїзду властителів до краю. Голоситись до: I. TERLECKI, 116 West 70th St., New York, N. Y. 17-18

ХТО МАЄ ЗАМІР

спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до:

IMMIGRANT AID CO., Inc.,
49 E. 7th Street, New York City.

ДО КРИМІНАЛУ З НИМИ!

Хто Вас обікрав, зробив шкоду, вишукаємо все, що Вам пропало. Де є Ваш чоловік? Де є Ваша жінка? Подайте Ваші скарги до капітана поліції резервової. Беремо справи по цілій Америці. вчс

Капітан Детективів:

MICHAEL GELLES,

299 Broadway, New York

Рум 907. Telephone: Worth 3515.

СЬОГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

напишіть до нас а ми вишлемо Вам пробну лекцію і подробиці о тім як ми гварантуємо заочно вивчити Вас читати, писати і говорити по англійськи. Живучи в Америці Ви повинні вміти англійський язик, бо без того всі двері є зачинені. Вичитесь у нас сеї мови протягом 3 місяців через почту. Пишіть до нас ще нині і пришліть 10 цнт. грішми або марками на відповідь. Приймаємо і канадійські. 05-07

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St.,
New York City.

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих покликів).

CLEVELAND, O.

Важне для шеровців А. У. Н. Спілки в Клівленд, О.

Отсим повідомляєся шеровців Американсько-Української Спілки в Клівленд, О., що Річні Загальні Збори відбудуться в вівторок, дня 25. січня 1921, точно о годині 7-мій вечір в гали церковній ч. 2280 при Каледж Авеню. 15-17

ЗА УРЯД:
И. Буката, предс.;
И. Чайківський, секр.

NEW YORK, N. Y.

Українські Шкільні Діти відограють **В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23. СІЧНЯ 1921 Р.** в гали парохіяльній, 28 East 7th St.

— два представлення —

I. ДОБРІ ДІТИ

образ з життя американських школярів в 3-ох діях, П. Клима.

II. TOY SYMPHONY

(оперетка-симфонія)

відограє **Американська молодіж.**

Режисер і дірігент **Т. Онуфрик.**

Початок точно о годині 6-ій вечером. Каса отворена о годині 5-ій попол.

На початку і на кінці та межи актами будуть представлені дуже цікаві рухомі образки (moving pictures).

Вступ 50 центів.

Проситься Впов. Родимців місцевих і з околиці до як найчисленнійшої участи. — КОМІТЕТ. 17

NEW YORK, N. Y.

Заходом „Укр. Зап. Ком. для вдів і сиріт міста Поморяни в Ню Йорку" уладжує **в неділю, дня 23. січня 1921** в Українськім Народнім Домі, 217 E. 6th St., New York, представлення, драму в 4-ох діях, Г. М. Бораковського **„ЯК ДОЛІ НЕМАЄ ТО Й ЩАСТЄ МИНАЄ". По представленню забава з танцями!** Початок о годині 5-ій вечер. Вступ 75 центів. 16-17

Дорогі Родимці! Коли бажаєте побачити гарне представлення і помочи вдовам і сиротам, яких батьки положили свої голови на війні, а їх діти-сироти пухнуть і гинуть з голоду, се є великою втратою для народа. Ми мусимо вратувати сей найцінніший скарб для нашого народа. Нам се диктує народня совість! І тому з покликом взиваємо родимців міста Ню Йорку і околиці, прийдіть на представлення 23. січня, а тимсамим станемо на висоті тідної помочи своїм родимцям в старім краю.

Укр. Зап. Ком. для Вдів і Сиріт м. Поморяни.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
САМУІЛ КАУФМАН, М. Д.
спеціяліст хронічних і внутрішних недуг. 1—
Години принятя: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДОКТОР ЗИНС
СПЕЦІЯЛІСТ.
Говорить по українськи.
Має 25-літну практику в „Ню Йорк Пост Градиуейт Госпитал" і „Джан Гокинс Госпитал" в Бал.
Лікарська Порада Даром.
Години приняття: від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. поп.
110 E. 16th St., New York. між Irving Pl. & Union Sq.

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ
ДОКТОР МЕДИЦИНИ 134c—
Лічить особисто з успіхом всякі недуги мущин, женщин і дітий.
Dr. DEUTCH,
229 E. 14th St., New York City.
Тел. Stuyvesant 933.

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАІНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.
Години урядові, 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493. 1вчс

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072.
коло Церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий. 1в,ч,с
Наймодернійші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОКТОР
ДР. М. МІЛОЄВИЧ
бувший военний доктор в старім краю. 100c—
DR. M. MILOJEVICH,
417 WOOD STREET,
PITTSBURGH, PA.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

АДВОКАТ
O. H. DROEGE
49 E. 7TH ST., NEW YORK
Розмовитесь по українськи.
Години урядові від 4. до 8 пополудни кождого дня, окрім неділь і свят.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ

До рідного краю і на місце призначення, ми пересилаємо грошеві перекази по найнизшім денним курсі. — Дістанемо для Вас Пашпорт і потрібні до подорожи документи в можливо найкоротшім часі. Продаємо карти корабельні по дійсних компанійних цінах.

MOKRAY BROS.

АГЕНТИ ГРОШЕВИХ ПЕРЕСИЛОК ПІД НАГЛЯДОМ СТЕЙТУ.

150—2ND STREET, PASSAIC, N. J.

135вс—

СКОРА ПОМІЧ!

Немічі з перетренованя, умлення, втомленість членів і мускулів, біль в бедрах і литках, звихнення і висилене можна позбутись послугуючись сейчас „притертем в потребі".

PAIN-EXPELLER

Родини, котрі переконались про успіхи сего средства не можуть оставатись без него. Є тільки один рід Пейн-Експелера, а сей для вашої певности має зареєстрований знак

„ЯКОРА"

Пачку, що не має сего знаку, належить відкинути, як підробку. 35 або 70 цнт. у всіх аптиках, або виршіть від

F. AD. RICHTER & CO., 87, 35th Str., Brooklyn, N. Y.

ВВАЖАЙТЕ НА СВОЄ ЗДОРОВЛЄ

Холодний, вогкий, прикрий воздух є злебільша причиною тяжкої перестуди, яка при слабому організмови після занедбання наводить людині поважні слабости.

Щоб одержати тіло в доброму стані і зменчити небезпеку хворот належить уживати

БОСАКА ГІРКЕ ВИНО

МЕДИЧНИЙ ЛІК НАЙЛІПШОЇ ЯКОСТИ.

Він справляє внутрости, прочищує органічний систем, поборює недомагання, які ослабляють людину і підривають здоровлє. 146c—

На складі в аптиках і гросернях.

BOSAK MANUFACTURING CO.,

SCRANTON, PA.

УКРАЇНЦІ! ДОРОГА ОТВОРЕНА!

ШИФКАРТИ НА ВСІ ЛІНІЇ ПО КОМПАНІЙНИХ ЦІНАХ.

Пишіть зараз то Вам пораджу як обійтися в справі видістання пашпорту і всіх званих подорожи, до:

І. ГЕРЦ, Банкир і Нотар,

224 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.